EIPHNAPXIA

Sive

ELIZABETHA.

De pacatiſsimo Angliæ ſtatu,

imperante Eliſabetha, compendioſa narratio.

Huc accedit illuſtriſsimorum

virorum, qui aut iam mortui, fuerunt aut *hodie ſunt Eliſabethæ Reginæ à conſilijs*, perbreuis Catalogus.

Authore Chriſtophero

OCLANDO.

LONDINI:

Apud Ra: Nuberie, ex aſsignatione Henrici Bynneman.

1582.

Cum ſereniſſ. Regiæ Ma: priuilegio.

An: 1581, Maii 27. Conceditur M^ro: Alex: Nevyll ex nobili prosapiâ oriundo, ut postquam solenniter productus fidem Academiæ dederit, cooptetur in numerum Magistrorum Artium. /Regr: Acad: Cant./

Alex: Nevell Coll: Jo: Conv: 2^d: admissus in Matriculam Acad: Cant: Nov: 10: 1559. /Regr:

Obiit an: 1614:, sepultus Cantuariæ Oct: 9.

Tho: Baker Coll: Jo: Socius ejectus

See Wartons Hist. of English Poetry Vol. III. p. p. 314-16.

Ad prænobilem, & in primis eruditam fœminam, vtriusque litaraturæ *& Græcæ, & Latinæ peritissimam, Dominam* Mildredam, Dynastæ Burglæi magni Angliæ Thesaurarij coniugem laudatissimam.

Ræcia virginibus doctis inclaruit olim,
Quarũ scripta manent hodie circumlita melle
Pieridum, liquidis Pernassĩ è fontibus hausto.
Linguam callentes produxit Roma Latinam
Fœminei sexus multas: sed & omnibus istis
Laus minor in patrio claras idiomate, viuam
Nominis æterni scribendo relinquere famam:
Quàm quæ nascuntur terris procul inde remotis
Nobilibus Nymphis: quibus est vernacula primis
Ediscenda annis, dein multo lingua labore
Stricta suis numeris formæ Romana nouatæ:
[illegible]ales nostrates non paucæ nomine claro
Floreſcunt hodie Britannûm stirpe creatæ.
Vtqué viri docti coniungunt Græca Latinis,
Quod magis est velut artifices & carmine certant,

Quo

Quo vel Homere tuis libris, vel quo Maro clares,
Depoſcat ſi res ex tempore cuncta loquentes.
O Nymphæ, vos ô illuſtres dico ſorores
Quatuor, ante alias tibi ſed Mildreda colenda
Attribuo primas, mihi iam precor optima fautrix
Vt ſis auxilio, tege me velut altera Pallas
Ægide, ne liber hic mordacem ſentiat ictum
Dente Theonino corroſus. Zoilus atrox
Omnis abeſto procul. Si nos tutabere vultu
Et fulgore tuo luſtrans, accedere nuſquam
Inuidus audebit: ſic firmo tutus Aſylo
Tanquàm concluſus diſcrimina nulla verebor.
Inferiora ſcio longè virtute potentis
Reginæ mea ſunt agreſti ducta camœna
Carmina, iam fidi ciuis ſed certa voluntas
Apparere poteſt, rem ſi modò ponderet æquus
Candidus & lector, non verba examinet acri
Iudicio, nec ſit limæ cenſura ſeueræ.
Clarior extollat ſi quando buccina pacem,
Et cupio & iubeo flammis mea charta cremetur.
Interea Heroîna tuæ mea ſcripta dicaui
Tutelæ, veſtrum peto ne auerſare clientem.
Hoc tua nobilitas, niueíque in pectore mores
Exculto, pietas mentis ſuper omnia poſcit.

Dignitati tuæ addictiſſimus
Chriſtophorus Oclandus.

Ad

Ad Lectorem Candidum.

CArmina ſi placeant grandi turgentia faſtu,
Quære Poëtarum Lector amice libros.
Fortè quod auguſtæ plus Maieſtatis haberet
Dicas de tanta Principe Vatis opus.
Digna quidem fateor, quam decantaret Homerus
Carmine Mœonius quam vel Apollo lyra.
Non ego ſum Vates, veniam dabis (oro) petenti,
Si grauior iuſto ſarcina onuſqué premat.
Ars virtute minor mea tantæ Principis, alti
Buccina quæ fuerit plena ſonoris opus,
Si reliqui taceant, cur non mea Muſa loquetur?
At cùm quis culto doctior ore canat,
Tunc volo candenti chartas has igne cremari.
Principis interea hoc Carmine claret honos.

In Chriſtopheri Oclandi *Eliſabetham.*

MVlta laude tuum delectum Oclande beaſti,
Materia verſus nobilitante tuos.
Nam quid nobilius Sol noſtra Principe cernit?
Quam quæcunque canit Muſa, latere nequit.
Cuius honor quanta ſit maieſtate, fatentur
Pace huius Regum prælia victa patrum.
Sed magis ingenij miror ſolertis acumen,
Quod famæ video conſuluiſſe ſuæ.
Namque tuum illius ſi carmen honoribus impar,
(Quos dignè quænam muſa ſonare poteſt?)
At tibi quantus honos? quàm magnæ gloria palmæ,
Mole oneris victum ſuccubuiſſe ſenem?
Hanc quicunque canet, canet impar, cuius honori
Vllam viderunt ſecula nulla parem.
Fortunati ambo, tu carminis huius honore,
Illa quòd egregio carmine digna gerat.

Richardus Mulcaſter.

Ad-

Ad Oclandum, de Eulogijs ſereniſſimæ noſtræ Eliſabethæ poſt Anglorum prælia cantatis, Decaſtichon.

REctè poſt Martis lituos pacalis Oliua
Suggeritur calamo cane Poëta tuo.
Scilicet, vt feruens Martem laudauerat ætas,
Palladis expetijt ramus habere ſenem.
Et Martis lituos ornas, virgamqúe Miueruæ,
Grandia ſiue canis, dulcia ſiue canis.
Seu pacem, ſeu bella refers, in vtráque camœna
Vel Deus exprimitur, vel Dea maior eo.
At mihi ſi credes, cantus imitabere Cygni,
Funeris vt ſit laus Eliſabetha tui.

Thomas Watſonus.

Argu-

Argumentum Libri.

MAtrimonium Henrici octaui Regis & Annæ. Censuræ Academiarum Italiæ & Galliæ contra Papam. Anna Regina triumphali curru per vrbem Londinensem vecta, in fano Diui Petri occiduo, ex auro puro gemmis interspersis corona induitur. Anna vterum gestat ex Henrico. Natalis Elisabethæ septimo Semptembris. Post triduum infans baptizatur, & in fide ex more Ecclesiæ confirmatur. Elisabetha per feciales Walliæ Princeps declaratur. Somnium Annæ Reginæ, quo admonita est intra xxx. dierum spacium se è vita migraturam. Educatio Eduardi fratris & Elisabethæ sororis in vnis ædibus. Post mortem Henrici regnat Eduardus, & ante decimum septimum ætatis annum completum fato concessit. Maria imperante Ecclesiæ afflictio. Complures Angli exules. Comes Courtneius in suspicionem quasi parum certæ fidei in Principem venit. Idem accidit Dominæ Elisabethæ. Illa autem innocentiæ suæ fidens, quæ semper optima, non semper tuta, Numine propitio liberata est. Maria morbo sublata, ineffabili cum lætitia populi Anglicani omnium ordinũ regnat Elisabetha. Primum ab ea de religione consulitur, deinde de Regni rebus. Illustrium virorum catalogus, qui aut fuerũt, aut sũt Reginæ Elisabethæ à cõsilijs. Pax Angliæ per viginti tres totos annos. Virtutes Elisabethæ breuiter commemoratæ. Rebelles in agro Dunelmensi, nullo sanguine fuso victi & fugati. Hiberni vna cum socijs ob fidem in principem violatam pœnas dant. Votum Authoris, vt Regina Elisabetha diu viuat, diu regnet, semper vincat.

Εἰρηναρχία. Siue ELIZABETHA.

REgali extemplo ſolio Regina locatur
ELIZABETHA potẽs, magni altera filia Regis,
Eliſabetha pijs primos imbuta per annos.
Moribus, & ſophiæ ſtudijs, inſtructa ſacrata
Doctrina, & linguæ Latiæ Graiæq; perita.
Linguas Europæ celebres intelligit omnes,
Quid Teuto, Hiſpanus, Gallúſue, Italúſue loquatur:
Pluſquam credibile eſt, iuris rerumq; perita
Ore verecundo, vultu facieq; venuſta.
Vis animi talis, qualem (vix credo) videre eſt
Fœmineo in ſexu: diuinum lucet in illa
Ingenium: ſæcli laus ô laus vnica noſtri.
Reuera è cœlo demiſſa ad ſceptra gerenda,
Virgo pacis amans, quæ ſtat contraria bellis.
Altiùs vt repetam pandens ab origine magni

Filiolæ

Filiola Regis natalem, quaue creatus
Matre diu tristes mira perfuderit Anglos
Lætitia, fœlix sub fausto sydere partus,
Præclaram Henricus sacro sibi iunxerat Annam
Coniugio, illicitum lata sibi conscius esse
Lege Dei, fratris lætari coniuge, fratris
Amplius Arthuri sponsa gaudere iugali:
Quam Rex viginti iam totos tresq́ per annos,
Imprudens aut ignarus diuinitus ore
Moseos hunc nexum prohiberi fœdere lecti,
Duxerat (Heroum cœtu suadente Britannum)
Tanta rependatur ne dos vxoria fratre
Defuncto: verbis istis, diplomate misso,
Romanus probat hoc Præses (si est cognita forsan)
Quod licet vxorem germani ducere fratris
Germano fratri, fuerit si fortè superstes.
Paulo pòst huius rescissa probatio facti
A Gallis, iurisq́ Italis vtriusq́ peritis,
Vt sua doctores taceant suffragia nostri,
(Quos omnes decorat sacra professio legis)
Arguit effrontem Papam complura patrare,
Tanquàm Lex subiecta sibi cœlestis, & ipse
Non sit subiectus legi, pars cætera sicut
Subijcitur capiti Christo, quæ Ecclesia vera est.
Nam caput est vnum Christus, cui corpus omne est
Christicolũ, capita haud duo sũt, est corpus vbi vnũ.
Hinc primò accepit trux immedicabile vulnus
Bestia, conuulso longis ex cornibus vno,
Communita nouem, latum quæ territat orbem

Matrimonium Henrici octaui & Annæ.

Censuræ Academiarũ Italiæ & Galliæ contra Papam.

Et ſacer afflatu diuino præcinit olim
Venturum vates, fera quòd frendebit inermis
Bellua, ſurreptis reliquis ſibi cornibus, omnes
Quam terræ reges ſignato tempore nudam
Deſtituent, maculis nigris & turpiter hirtam.
Ergo Dei verbo benè fortunantibus aſtris,
Henrici ſacrum ſancitur Regis & Annæ
Coniugium, & digno pompæ celebratur honore:
Quam procerûm primi magnorum pluribus ornant
Stipati famulis, fuit illis byſſina veſtis
Pompa ſolennis nuptiarum Henrici & Annę 1533.
Verſicolor, Satrapæq; togis fulgentibus auro
Conſpicui, grandi geſtabant pondere torques,
Illuſtris digitos precioſas fœmina gemmas
Induit, & tereti baccata monilia collo.
Dependent aulæa domus laquearibus altis,
Palladis arte forent veluti contexta perita.
Omnia lætitiam ſignant, pueriq; viriq;,
Virgineuſq; chorus lætum Pæana canebant:
Multiplici varios inflata foramine buxus
Artificis parit ore ſonos, per compita lætam
Vidiſſes trepido ſaltu geſtire iuuentam.
Hæc hilaris populi frons oblectare Monarcham,
Exhilarare noua poterat cum vxore maritum.
Aſt vteri extenti poſtquam Regina tumore,
Anna grauida facta.
Iudicium haud dubium concepti ſeminis edit,
Vah quibus eſt elata modis Britannica tellus,
Vah deſiderio quanto pars nobilis ardet
Anglorum, vt patri naſcatur maſcula proles.
Extemplò ad flaui turritam Cæſaris arcem.

Rega-

Regali Princeps comitatu ducitur Anna,
Vnde redit regni maiorum more coronam
Sumptura ex puro gemmiſq́ nitentibus auro:
Huic, Anglo multam populo dicente ſalutem,
Neſtoris huic annos, huic omnia fauſta precante.
Intereà ciues, bigis dum tranſit in albis
Vecta triumphali curru Regina, ſatelles
Purpureo indutus paſſim quam ſtipat amictu,
Suffitum faciunt, tanquam fumantibus aris
In templis Diuûm populum pia vota vouêrunt.
Non ſecus ac leuibus culmis æſtatis ariſtæ
Suffultæ, totis denſo ſtant agmine ſulcis,
Spectatorum oculis ne poſſit terra videri,
Læta ſeges ſenſim ventis huc, fluctuat illuc.
Confertim populus vico ſeſe ingerit omni
Irrumpens, completq́ vias vt ſtantibus eſſet
Vix locus, intuitu defixas in vnius vno.
Ecce etiam tenues fluitans quæ fiſtula nuper
Eiaculatur aquas, purum iam fudit Iacchum.
Deinde domus paries cuiuſq́ tapetibus altè
Velatur, viridis delectant floris odores,
Aſpectuſq́ ſimul venerandæ Principis auxit
Gaudia, mirificè plebis curſantis ab vna
In vicinam, & poſt alias aliaſq́ plateas,
Et mulcet varij carmen modulaminis aures.
Phœbus ad Occaſum vergens, iter aſpicit Annæ
Coniugis Henrici deductæ Regis ad aulam
Auguſtam, occiduæ Londini in parte locatam.
Poſtera lux oritur. Petri delubra petentes

Anna coronatur, quod nulli niſi regni hæredibus contingere ſolet.

Anglorum bustis vbi humantur corpora Regum,
Heroes præeunt bini & longo ordine bini
Vt domus ampla petit, natalis & exigit ordo,
Hos fecialis ab his serie disponit honoris
Quemq; sua, & socij palndamenta gerentes
Solennem specie pompam regaliter ornant.
Post Satrapas, albis camerata petorita bigis
Regnam ostendunt populo, splendentibus ostro
Vestibus, insertis gemmis, adamante smaragdo:
Ore venustatis pleno, gestuq; decoro,
Heroinarum cœtu comitata suarum
Ingreditur templum supplex & numen adorat.
Hîc medijs precibus capiti de more corona
Imposita est illi, facit & pia vota sacerdos,
Omnipotens beet vt fructum thalamumq; recẽtem.
A templis Proceres sacris redière peractis
Ad solenne epulum, sed quò prius ordine cuncti.
Designator erat magnus Norfolcius Heros,
A cyathisq; fuit Comes Arundellius, ornat
Oxonium thalami præfectum nomen honoris
Attribuens, clara stirpis pars cætera læto
Fungitur officijs animo. Deponitur auro
Instratis mensis largè diffusus Iacchus,
Perrectumq; manu plena genus omne ciborum.
Hoc epulum regale remotis finijt hora
Lancibus, Hesperio cùm Sol conterminus orbi
Salsas Oceani festinat lambere lymphas.
Iret & ad Lybia gradibus decliuibus oras.
Post epulum in reditu Regina perstrepit aula

Thomas Dux Norfolciæ magnus Angliæ Mareschallus.

Comes Arundellius.

Oxonij Comes magn⁹ Angliæ Camerarius.

Epulum regale.

Principis

Principis Henrici, nitido ſua gaudia vultu
Significans, nonies mutarat Cynthia vultus.
Inſtabat decimus poſt ſacra ingalia menſis,
Virginis & nondum Phœbus perturrerat ora,
Fixus in intuitu cœleſtis ſyderis, Hermes
Quod ſibi ceu proprium gaudens habitacula ſumit.
Litterulas Hermes & mores prouehit errans
Candidulos, notat ingenium ſuper omnia fœlix.
Quòd ſi exaltatus cœlo ſit Iupiter alma
Coniunctus Veneri, Solq́ his accedat amico
Aſpectu, Deus ô bone, qui ſic dirigis aſtra,
Vimq́ addēs adimenſq́, vt ferit tua ſacra voluntas,
Fortunatus erit partus, regnabit honore
Auctus magnifico, ſpargit ſua diues abundè
Dona, nec inueniet dantis largitio fundum.
Praditus ingenio ſummo bene conſulet, audax
Ad virtutis opus, nec abhorrens prælia Martis.
Efficit hoc Deus, haud planetæ curſibus intra
Empyrei cœli ſphæras, quia numinis errant
Iuſſu planetæ, nam nil ſine numine poſſunt,
Nilq́ valent, ſed in his Deus eſt, qui deſtinat horā
Natalis pro velle ſuo mortalibus, Author
Qui creat, vt reliquæres, eſt planeta creatus.
Septembris (Deus hoc voluit) quæ ſeptima lux eſt
Conſecrata venit Domino voluentibus annis,
Parturijt coniux Henrici Principis Anna.
Vt dolor increuit, præſcripto ſedula nutrix
Perſtat in officio, matronaq́ nobilis inſtat
Auxilium latura ſuum, cùm pondus in auras

Septimo Septēbris, videlicet die Dominico naſcitur Eliſabetha.

Maturum genitrix enixa purpurea languet,
Certa tamen veraq́ salutis signa dabantur.
Postquam pulchellæ faciei prodijt infans
Compositis membris, speciosam vt cæra liqueſcens
Fingitur in formam, populo mirante, periti
Artificis manibus: tensis ad sydera palmis
Fœmina conclamat senior, Benedicite Christo
Præsentes Domino, vos ô benedicite Christo,
Virgo beat matrem, Virgo modò nata patremq́
Britannos omnes posthâc hæc virgo beabit,
Hæc sola est nostra spes & solatia gentis.
Rex pater inuisit celeri sua gaudia passu
Matrem & filiolam, verbis solatus amicis
Languidam adhuc illam, carnisq́ doloribus agram.

Eliſabetha baptizatur & confirmatur in fide.

Mox de Baptismo Satrapis mandata dabantur,
Præfuit ordinibus Dux quo Norfolcia gaudet,
Cui fuit in manibus candoris virgula miri.
Omnibus (vt iussum est) ad sacra lauacra paratis,
Molliter incedunt Duce conniuente Barones,
Regali passu post hos Comitesq́ Ducesq́.
Clara Ducissa suis teneram portabat in vlnis
Infantem, totum velatam syndone corpus,
Et segmentatus super hanc fulgebat amictus
Exterior, serie cui limbus Iaspide longa
Spectantum splendore suo perstrinxit ocellos.
Heroina frequens sequitur, fidiq́ ministri,
Obsequio ad nutum famulantur ad ostia Templi.
Londinensis adest hos inter Episcopus, albo
Indutus (de more) stola, numerosaq́ turba

Mysta-

Myſtarum: argento ex puro flauiale lauacrum
Ponitur in baptiſma, fidem ſponſoribus vltrò
Dantibus, Eliſabetha vt verum eſt inſita membrũ
Corpori, habet Chriſtum caput, hoc eccleſia corpus.
Cantia metropolin tenet, Archiepiſcopus eius
Totius Albionis Primas, Norfolca Duciſſa,
Marchioniſſa quoq; Exoniæ, pro infante miniſtro
Obſeruaturam præcepta fidemq; Tonantis
Conſpondent, paruæ cùm primùm adoleuerit ætas,
Virgo fide Domini mox confirmatur Ieſu.
Tum Rex armorum tales vocalior edit
Ore ſonos, viuat multos fœliciter annos
Eliſabetha, diu proles patris inclyta viuat.
Et patre defuncto Britannis imperet hæres.
Acclamabat Amen populus, teſtudine fani
Quæ repetita ferit ſuperas vox crebriùs auras,
Ætheris vt totus reſonaret viculus ictu.
Hic Conſponſores vitæ fœlicis vt omen
Infanti ex auro puro dant ſingula dona
Singuli, in his ſculptæ magnorum antiquitùs arte
Effigies Regum, quibus edita Virgo triumphat.
Tres pateras primò portat Dudleius Heros,
(In reditu à templo nam portabantur apertæ
Dona manu claræ ſtirpis prælata virorum.)
Dona ſecunda leuat præclarus Howardus in altum
Crateras ternas: precioſi fulua metalli
Pocula, quæ ſparſim baccis ornata rotundis,
Fitzwatere ferens recto ordine tertius ibas.
Vltimus & quartus Comes ô Vigarnia veſter

Conſponſores Archiepiſc. Cant. Norfolcia Duciſſa, Marchioniſſa Exon. Eliſabetha per feciales regni hæres declaratur tubis ſuccinentibus.

Conſponſorum dona ex puro auro.

Ingreditur, cuius nitido graue pondus in auro
Celato ſenſere manus geſtaminis ambæ.
Iamq; replebatur turbis redeuntibus aula
Principis, Heroes vultu ſua gaudia produnt.
Heroina, hilares, hilares regniq; Dynaſtæ.
Cella vel ignotis pateſit vinaria cunctis,
Omnes exhilarat curarum Bacchus abactor.
His ita confectis grates Rex omnibus egit,
Dimiſitq; domum multos, at deſerit ædes
Regales nunquam clari pars maxima cœtus
Ex Satrapis, ſemper nutum famulatur ad omnem
E cunctis collecta loois generoſa iuuentus.
Angli omnes Sacramento obligant ſe futuros fideles Regis Henrici & Annæ ſoboli. *Inſuper vt fidum populus teſtetur amorem,*
Iure Sacramenti ſe firmiter obligat Anglus
Prognatæ ſeſe ſoboli ex vtroque parente
Poſt modò ſyncero ſemper fore corde fidelem.
In tota terra facit hoc non vnus at omnes.
Interea tenera creſcens ætate puella
Gratia apud numen, ciueſq; adoleſcere cœpit.
Cùm primùm fando nôrat ſermonibus vti,
Ingenij magni ſpecimen, clara indolis ædens
Admirari omnes ſua verba coëgit in horas.
Sponte ſua poſcit libros arteſq; doceri,
Vix elementa ſuis contemplabatur ocellis,
Nomen eorundem niſi ter præeunte magiſtro,
Tanquam edocta duos menſes callebat ad vnguem,
Egregia Eliſabethæ Principis indoles. *Iudicio varias citò diſcernente figuras.*
Tantum profecit (debet res mira videri)
Regia perpaucis ediſcens virgo diebus,

Vt quiduis posset nullo legisse iuuante.
"Sic nil difficile est, res ardua nulla volenti,
"Virtutis studio grandem fallente laborem.
Delicium matris roseo virguncula vultu
Se fore Britannis columen spes auxerat amplas.
Linea quæ cæcas noctes æqualibus horis
Atque dies spaciis signatis noctibus æquat,
Absentem procul hinc solem transmiserat Arcton
Versus, mire suo signum cœleste paratum
Cursu, quæ domus est Veneris, (fert fama) diurna,
Ver aperit pulsa tunc terram grandine, cœlo
Frigus iners abigens, gremiũq; humoribus implens
Telluris, tunc ridet ager, tunc omnia vernant,
Tunc Philomela suo cantu moduliq; canoris
Nocte intempesta vigilantum recreat aures.
Tempus erat cùm grata quies mortalibus ægris
Induxit somnum, lassataq; membra fouebat,
Rex cubitum simul & discedit Regia coniux:
Ille suum thalamum, petit hæc penetrale propinquũ
Finitimo varijs fragranti floribus horto,
Et terit ingratas horas studiosa, libellos
Dum legit (à teneris nam sic consueuerat annis)
Ante sua obrepens, somnus quàm membra grauaret.
Ast vbi sic multam ad noctem vigilasset in alto
(Heroinarum de more) recondita strato,
Commendat precibus corpusq; animumq; Tonanti
Supplicíter fusis, altoq; deinde sopore
Obruta, perplacidè curarum oblita quieuit.
Iam transacta fuit nigra pars altera noctis,

Descriptio verni temporis.

Somnium Annæ Reginæ quo admonita est se breui morituram.

Iam ſiluere canes, ſiluere homineſq́, feræq́,
Morpheus apparet ſub auito cognitus ore
Reginæ (multis iam meſſibus antè ſepultus)
Prômiſſa barba, canus caput, atque ait, Anna.
(Quæ dormit tamen illa ſibi experrecta videtur)
Ne timeas magni Regis (mea filia) coniux,
En auus, en tuus hîc adſum, qui liber ab vllis
Mundi præſtigijs cœleſtibus aſto miniſtris,
Et fruor æterna vita, ſic viuere, verè eſt
Viuere, vita mori veſtra eſt: accingere (quæſo)
Acceleraq́ tuo cum ſanctis ſponſa venire
Chriſto, cœlum habitans ſuperas qui condidit arces.
Grex ſuus vt regnet ſecum, pax, gaudia vera,
Vera quies ibi ſunt, rerum mutatio nulla.
In terris quid honor valet? Aut quid gloria regum?
Quid tibi diuitiæ regales? byſſina veſtis?
Purpura quid prodeſſe poteſt? quid gẽma? quid aurũ?
Reddere num mentem meliorem? tollere morbum?

Omnia ſub Sole vana. Salo.

Num mortem caſúſue queant arcere moleſtos?
Omnia quæ terris inſunt, ſcito eſſe caduca:
Tu cœlum ſpecta, tu cœlica quærito regna,
Omnibus in Chriſtum credentibus iſta parantur.
Cur tecum loquar hæc, præſens attentius audi.
Inuidia infernis accitis anguibus orbem
Terrarum infeſtans Regum dominatur in aulis,
Et quo quiſq́ magis pius eſt. ſtudioſior æqui,
Charior & Regi, & quo quiſq́ potentior extat,
Sentiet à prauis ſe tantò odioſiùs iri
Dente Theonino roſum, quod fortè latenter

Fiet

Fiet & occultè, linguæ ne ſentiat ictum
Læthalem, donec ſtamen trux Atropos occet,
Et vi Parcarum cœnum voluatur in imum.
Maximus Anglorum (ſcis) latis legibus Heros
Concilio in ſummo (myſtis orantibus illud
Et populo & Satrapis) comperta fraude doloq̃.
Quem ficta ſemper pietate tetenderat effrons,
Mandauit, ne Papa ſuo quid iuris haberet
In regno, neu ſint eius diplomata poſt huc
Miſſa, lucro quorum Præſul diteſcere poſſet.
Rex ergò ditione ſua prudentior illum
Expulit, aſt eius fautor non rarus in Aula
Reſtat adhuc, metuitq̃, diu ne fraus malè tecta
(Proh ſcelus) in ſpeciem iam tandẽ erumpat apertã
Ne ſibi ſit (Chriſti populo, per ſpecula multa
Decepto) grandi pietas ſimulata pudori:
Principe te metuunt miſeram florente ruinam,
Te ſi ſuſtulerint iuuenem crudelia fata,
(Nãq̃ id agit pars praua) canent pleno ore triũphos,
Credentes vltrà nihil impendere pericli.
Attamen aerio non bis prius æthere Titan
Conficiet curſum, q̃. Rex ſimulachra deorum
Lignea (præſtigias Papæ raſaq̃ caterua)
Funditùs è templo conſumptis auferet igne
Flammato trabibus, confringet ſaxea duro
Saxo, tota domus purgabitur area Chriſti,
Intrà veſtrates ô fœlix Anglia fines,
Promulgante ſuum Princeps præcone cauebit
Edictum, ne quis ſtatuas malè ſanus adoret.

Vaticinium de Henrico Rege & de ſua ſobole. Idola è templis ſublata ex iuſſu Henrici.

Hæc

Hæc non aſpicies fieri miranda ſuperſtes.
At fax inuecta Romano à præſule vaſis
Non niſi poſt mortem Henrici eijcietur ab Anglis
In Romam, vnde fluens primis è fontibus hauſta eſt.
Tum puer eximiæ virtutis, criminis inſons,
Reſtitutio veræ religionis per Eduardum regem. *Reſtituet (diues etiam dilectus) Ieſu*
Dogmata, ſpurcitie lateri qua prorſus adhæſit
Relligionis, vt obrepens hedera incubat vlmo
Abraſa, peſſumq; ibit ſex amplius annis
Vana ſuperſtitio gentis, fœdiſſimus error.
Optimus hũc iuuenem Deus antè vocabit ad aſtra,
Tramitis à recto quam fallax gloria mundi
Seducat, ſtimuliſq; ſuis caro, peſſimus hoſtis
Irritamentis tetris Acheronta ſub imum
Particulam peccans diuina merſerit aurea.
Finiet imperium pueri huius ſeptima meſſis.
Mariæ imperium. *Nupta viro poſthæc mulier dominabitur Anglis*
Accerſens Papam, regio iſta relapſa retrorſum
Ficta colet ſimulachra Deûm, Papalia iura,
Si quis vel mutire Dei reuerentior auſit,
Materna aut lingua ſacrata volumina voluat,
Antiphraſis *Aut ex hijs doceat quantum * caput orbis aberret*
A vero, Præſul pompa Romanus inani
Suffultus, ius vt diuinis legibus æquet
Ipſe ſuum, ſtructo reus ille cremabitur igne.
Dura leuis flammis fient puluiſculus oſſa.
Elizabetha regnabit. *Ecce malis tantis tua parua medebitur infans,*
Iamq; tenella geret pòſt ſceptrum patris adulta,
Solamen magnum patriæ, ſolamen amicis:

Quæ

Qua regnante diu, cœlis ea fata feruntur Pax Angliæ
Britanni populus fœlix, erit Anglia fœlix,
Et longa tali sub principe pace fruetur.
Mercibus Indorum diteſcent vndique ciues,
Papa relegatus fallax ad littora Tybris
Ausonij, propria ditione iubebitur eſſe
Contentus, vœnumq; domi protrudere merces.
Hic iuris Papalis erit tum terminus Anglis.
Veſtra dabit proles Papæ immedicabile vulnus,
Non pòſt idolis genua incuruare licebit
Amplius, aut ſtatuis benè olentia thura cremare.
Hinc Papæ incaſſum furibunda mouebitur ira,
Dentibus infrendens & quæret tollere prolem
παρθένιν insidijs ſtructis, quæ numine cœli
Protectore ſuo ſemotis hoſtibus annum
Pace colet, ſeros ornabit honoribus annos,
Pace ſuos placida ciues, ſua regna beabit.
Non tamen in claram bacchari deſinet atrox
Reginam, pus ore vomens & virus vt aſpis,
Promittet cœlum verbis, (quis crederet illud?)
Principis obſequium quicunque reliquerit vltrò,
Cùm pacto hoc miſeros reuera in Tartara mittat.
Qui regnat ſummis illam tutabitur aſtris,
Nobile fœminei ſexus feret vnica nomen
Eliſabetha ſoli moderatrix magna Britanni.
Tu mea progenies fatis fœlicibus impar
Filiolæ in terra, melioribus viue fatis:
Numinis arbitrio Deus (vt lubet) omnia vertens,
Te è medijs mundi pompis, & honore vocabit

Mun-

Mundano, ſacri ſubitò ad conſortia cœtus,
Nullæ vbi ſunt lacrymæ, ſed quæ neq; dicere lingua
Nouit, non hominum ſub cœlis audiit auris
Gaudia, merx fluuiis non commutanda metallis.
Forti ſis animo, triſtis ſi nuncius adſum,
Inſperata tuæ velox necis aduenit hora,
Annæ mors prædicitur Pla. in Phe. Socrates tale quiddam ſomiauit.
Intra triginta ſpacium moriere dierum.
Hoc magnum mortis ſolamen habeto futuræ,
Eliſabetha ſuis præclarè filia geſtis
Nomen ad aſtra feret patris, matriſq; ſuumq;.
Dixerat, & citus in tenues euanuit auras.
Principis extemplò ſoluuntur membra timore,
Atq; diu pugnat ſecum, pugnando ſoporem
Excutit, accurrunt moti clamore miniſtri
Sedulò quærentes, quid ita experrecta paueret.
Illa tacens teneros circumfert triſtis ocellos.
Tandem, vos narrate mihi, ſi quis fuit (inquit)
Ante thorũ noſtrũ, (vigiles namq; vndiq; ſtipant
Reginam & Regem veteri de more Britannûm
Dum ſopor altus eos habeat,) referentibus illic
Nullius auditam vocem, ſpeciemúe ſtetiſſe
Viſam, tum magis his verbis exterrita, dixit,
O miſerere mei Deus optime maxime, parce
Ancillæ, clemens ſeruæ peccata remitte.
Hæc ſecum tacitè, conuerſo corpore fatur.
Aſtantes Dominas (nam magna frequentia circum
Nobilium ſteterat) iubeo vos craſtina dum ſit
Orta dies, rurſum veſtris requieſcere ſtratis.
Pars matronarum longo prudentior vſu,

Non procul à ſtratis Reginæ mollibus Annæ
Conſidet, obſeruans quid poſcat, quid velit, aut quid
Imperet: in nitidis iam longa ſilentia tectis.
Princeps nil loquitur, ſed ſecum multa volutans
Mente ſua, ex cunctis retulit ſua ſomnia nulli.
Iamq; dies aderat curas quæ demit edaces,
Exhilarat cùm corda hominum ſua lumina Phœbus
Emittens, ægros mœſtoſq; ad ludicra ſuadet.
Sola nec egreditur thalamo Britannica Princeps,
Nec foris incedit nymphis comitantibus ipſam
Vt priùs, indulgens nimiùm triſtata dolori.
Ah ſors crudelis, mœrori laxat habenas.
Hoc vbi in Henrici narrarat certior aula
Nuntius, Heroes vultum demittere triſtes,
Et famuli heroum triſtes, Rex denig; triſtis
Reginam iuuiſit, mœſtam blando ore ſalutans.
Cùm non blanditijs tamen expiſcatur acerbi
Mœroris cauſam, lachrymis ſe auertit obortis.
Ipſa dies quandoq; leuat cunctando dolorem, ,,
Spicula vulnificæ curæ quandoq; retundit. ,,
Illuſtris Princeps vbi rem perpenderat omnem
Altiùs, atq; memor demùm illa pericla ferenda, ,,
Non ea (ſiqua nequis cautus vitare) dolenda, ,,
Poſt aliquot ſpecioſa dies prodibat amictu
Regali, & viridi meditans ſpaciatur in horto.
Accedens matrona potens tum fortè petebat
Neſcio quid flexis genibus, prognata parentum
Stemmate magnifico, cuius cernebat amorem
Syncerum, ſummamq; fidem perſpexerat antè

Multis

Anna Regina somniũ suum narrat prænobili matronæ.

Multis in rebus, prior ô fidissima nostri
(Dixit) primum hoc est, sunt præmia tuta silenti,
Mando tibi cuiquam ne nostra arcana recludas,
Nullus adest, sola sumus, & data copia fandi,
(Fœminei alma cohors sexus nam longius ibat)
Os aperit dictura, simul labra comprimit hærens,
Tandem ait. In stratis cùm me sopor altus haberet,
Testibus exclusis ancillis, mortuus olim
Heu nuper specie heu anus apparebat eadem,
Qua mihi, quam quando vitales carperet auras,
Notior ille fuit. longo & sermone docebat
Mortem instare mihi venturo mense propinquam.
Nobilis hîc mulier lachrymas stupefacta profundẽs
Singultim dixit, Deus hoc auerterit omen,
Turbati mera ne cures figmenta cerebri,
Quicquid id est quod te macerauerit, exime menti.
Ex animo læto floreſcens pullulat ætas:
Ante diem cordis venas dolor enecat angens
Constringensq; suo præcordia forcipe tundit.
Anglorum interea monet aduentare Monarcham
Prætexta ornatus venerabilis assecla Regis,
Vt se oblectaret spacioſis splendidus hortis.
Anna volens mentis mœrorem fando fidelis
Egerere in gremium socia, memor ordine pandit
Phasma suum, in patria quæ sunt oracula diuûm
Commoda, declarat nonnulla propagine Regis,
Quæ ventura forent, rogat & ne futilis esset,
Vtq; fidem gnatæ præstet, quæ paruula posset
Pòst olim de se benè compensare merendo.

Tum

Tum Regi coniux venienti inclinat honorie
Cauſa, cui miri Princeps oſtendit amoris
Argumenta ſui, gradiuntur paſſibus ambo
Æquatis, plebiq; dabant ſpectacula læta.
Sol Veneris ſignum tranſiuerat axe diurnum
Æthereo, paucoſq; gradus in ſydere iuncto
Fixerat, Anna breui mercatur morte perennem
Vitam, depulſis cœleſtia gaudia curis.
Diſcite vos viui, quid dira calumnia poſſit, „
Inuidia alterius vitæ comes arcta beatæ, „
Et falſis linguæ commiſta venena ſuſurris. „
Relligio cultuſq; Dei veriſſimus, altè
Submerſus tanquam candens ſub puluere pruna,
Extulit orbe caput noſtro geniale ſub Anna
Principe, quæ manibus plenis tribuebat egenis
Munera quoq; die, claudos cœcoſq; fouebat. Laus Annæ ab eleemoſynis.
Vos viduæ triſtes illam ſenſiſtis ademptam
Ante diem, charis pueri vos patribus orbi.
Ducit Ioannam Semeiri ſemine cretam
Vxorem Henricus, quibus orta eſt maſcula proles
Indolis egregiæ puer ingenuiq; pudoris.
Pieridum fuit hic ſacrarum verus alumnus:
Infanti conſors ſoror Elizabetha dabatur:
Matre ſua primis annis orbatus vterque.
Henrici fuit at vigilans ea curaparentis,
His vt præficeret ſtudioſior arte magiſtros
Eximia, certiſq; dies diuiditur horis,

Excultos libros ſolis cum lumine poſcunt,
Nunc hoc, nunc illud puer & pia virgo ſtudebant:
Mentibus amborum primò inſtillatur Ieſus,
Vita, ſalus vera, & via recta timentibus ipſum:
Scriptorum poſt hoc veterum ciuilis in vſum
Dogma magiſterij, deinde artes principe dignæ.
Cognitio accreuit rerum magis, ingeniumq3
Mirificè excultum charos facit eſſe Monarchæ
Henrico, cunctis ſatrapis, populoq3 Britanno.
Eliſabetha præit ternis propè grandior annis,
Inferior ſexu, qui ſed maturior æuo
Sic vt ab inuidia laudemq3 decuſq3 pararet,
Æmulus & frater præeuntis honore coactus
Acriùs ad veram virtutem calcar haberet,
Ceſſat, agit q3 aliud: teneræ nunc byſſina veſtis
Illi eſt in manibus, digitis quam mollibus aptans
Pingit acu, flauæ ſpectans opus eſſe Mineruæ
Diceret, inſerto lymbis variantibus auro,
Nunc ſeſe exercet (ſumpta teſtudine) chordis
Pluribus aut paucis, artis diateſſaron æquans.
Vix variaret auis voces philomela reciſas
In tot diuideret q3 tomos, quot pollice pulchro
Contactu & facili digitorum virgo tenella
Eliceret, tantam cunctis mirantibus artem.
Siue parata illis inſtructis prandia menſis
Apponebantur, ſemotis porticus eſcis
Siue teneret eos, redolens ſeù floribus hortus,
De virtute fuit, de relligione, ſophorum
De dictis olim ſapienter ſemper in ore

Sermo

Sermo pius, sermo verax, certissimus index
Pectoris à prauæ peccati labe remoti.
Arte Palæmonia tantùm profecit vterque.
Et soror & frater, iam sic sua Græca Latinis
Iunxerat, exiguo spacio vt legisse libellos
Vel semel, est nodis intellexisse reclusis:
Totius immensi merito vt puer vnicus orbis
Iure vocaretur Phœnix, virgo, altera Pallas.
Eduardus & Elizabetha vtriusque literaturæ periti.

Interea genitor mortem grandæuus obibat
Henricus, quantum luctus quæ mentibus Anglûm
Insevit, tantum studium Rex parvus ouandi
Omnibus infundens varijs ad gaudia ludis
Inuitat (clauo clauum pellente) Britannos.
Henricus 8. moritur.

Elisabetha capit patre legatore quotannis
Amplos prouentus, vectigal principe dignum,
Excelsasq; domos, argenti pondera & auri.
Rure igitur procul a celebri se continet vrbe
Sola, Gubernatrice sua comitata, verendæ
Quæ maiestatis præclaræ & fœmina stirpis
Semper adherebat lateri præeuntis alumnæ,
Multa monens pro re nata, compluribus hortans
Consilys, fido suasuq; quid vtile, quid non.
Eduardus sextus regnat & coronatur. 1546.

Iam decimo ætatis quartum vix iunxerat annũ,
Et poterat matura viro pia virgo videri:
Ecce venit magno stipatus auunculus alter
Principis Eduardi famulatu ad virginis ædes,
Et teneram Satrapas multa ambitione procatur.
Virginis extemplo pudibundæ obsurduit auris,
Nec quid Hymen vellet, peterétue vxorius Heros

Attenta est, votiq; procus dimittitur impos.
Ille iterum multis varijsq; rogatibus instat,
Donec respondens matronæ interprete lingua,
Frustrà commonuit moliri hoc regia proles,
Maturè melius tantis desistere cœptis.
Altiùs infixum menti immotumque sedere
Virgineæ, sese thalamo sociare togali
Ne velit Heroûm cuiquam, memorem esse parentis
Magnanimi, vnde sata est, cuius sit filia Regis.
Quis tantam vim animi illius, cui mollior ætas
Non admiretur? genus alto à sanguine Regum
Quis non suspiceret? generosaq; pectora parua
Principis, oblati thalami fugientia tædam?
Ergò suis rarò tectorum mœnibus exit.
Nec fratrem inuisit regnantem, rarior vrbem
Ingrediens celebrem, grauibus nisi fortè vocata
De causis: Regi vultu tunc reddit honorem
Composito, coràm præsens dicit q; salutem
Moxq; suum accelerans iter ad sua tecta reuerti
Maturat, locus hanc latos qui prospicit agros
Fontibus & fluuijs vicinior, arbore quercu,
Et tilia tremulis foliys, mons consitus ornis,
Delectatque sonis diuersa sonantibus ædon.
Et turdus procul è caueis vepreta frequentans.
Hic studys intenta suis qua ornare creatam
Magno Rege sua poterant cum laude & amore
Cunctorum, summi hij, medij aut imi ordinis essent,
Regia virgo suæ transegit tempora vitæ,
Defuncto vita patri post iusta soluta,

In quibus athereo cœlestia signa resixa
Phœbe polo vice visus eras percurrere sexta,
Preteruectus equis calidum spirantibus ignem.
Interdum queritur sine principe patre relictam
Se solam, flocci mundi ludibria pendens,
Pars hominum maior quæ demiratur & optat,
Immiscens sese stultè ciuilibus vndis,
Cùm tutò possent intra sua tecta latere.
Rursum animos saluo germano Principe tollit,
Inscia uenturæ quæ cœlitùs est data sortis,
Sumptibus vt magnis aleret Regalia tecta.
Grandibus vt nolens interfit cœtibus olim.
Septimus Eduardum iuuenem nece sustulit annus
Præpropera, decus Anglorum gentisq; Britannæ.
At Maria Eduardi regni succedit habenis, 1553.
Confirmans iterum regno Papalia iura,
Consilioq; nouas leges sancire vocato
Molitur, tatas à fratre perosa priores.
Vncta oleo furit hinc bacchantûm percita ritu
Turba sacerdotum, flammas & sanguine pascit.
Si quis erat pietatis amans, & Numinis almi
Cultor, ei rapidis torrentur viscera flammis.
Ast alij monitu superûm, (sic credere fas est)
Voci auscultantes Christi, fugiendo saluti
Consuluêre suæ, patria, patre, maire, relictis.
Quæ post Eduardi mortem conuersio rerum,
Transtulit in varias alieno pectore partes
Brutigenas, fauet hic externis, ille perosus
Mystarum rabiem, tantis obstacula quærit

Opportuna malis: cùm iam proh dedecus ingens,
Seditio exoritur, regnorum peſſima peſtis:
Nunc iſtos, læſæ nunc illos quæſtio torquet
Maieſtatis, habet multos cuſtodia clauſos
Firma viros, atro pars plurima deditur Orco.
Vlq; parum certa ſidei Courtnæius Heros
Inſimulatur, eiq; dies in carcere certus
Dicitur incluſo, commota mente ſacerdos
Iracundus, atrox, & inexorabilis ardet,
Omnia tuta timens: odio quoque tenditur acri
Suſpicio vehemens in te clariſſima Princeps
Eliſabetha, caput q; tuum: quòd vixeris inſons,
Quodq; animi candor culpa noxaq; remotus
Hactenus inuidiæ renitens hebetârit ocellos,
Ah liuore tumens ſacer obliuiſcitur ordo.
Implacata cohors ſpumante exæſtuat ira,
Furfuris eiuſdem donec cuſtodibus agna
(Arcebat Deus ipſe lupos) committitur arctis
Aſſeruanda locis, vi libertatis adempta.
Hæc intellectum diuinum afflictio leuis,
Pœna dabat lenis, nempe vt prudentior eſſet,
Multorum annorum quod longo quæritur vſu.
Triſtibus hæc q; tuum commiſta afflictio curis,
Prudentem faciebat anum, qui ſeptimus eius
Nominis Henricus, Salomon Rex dicitur alter.
Ac veluti grauitate reſurgens dactylus alta
Erigitur, magis & quo flatibus Æolus obſtat,
Altiùs arbor eo ramis ſe porrigit amplis:
Sic linguis virgo inclareſcit edacibus, & quam

De-

Degrauat inuidiæ vis perniciosa, fidelis
Nobilitat mentis tollens ad sydera virtus.
Quid nisi quod purum est syncero in vase requiras?
Subtrahit & clam se multo sycophanta rubore „
Suffusus, serò prauos voluisse nocere „
Pœnitet insonti, fragiliq; illidere dentes „
Qui cupit, infringet solido, incisoribus asper. „
Ast commota animis intentos condolet æstus
Successisse parùm mystarum praua caterua,
Atque nouas technas in idonea tempora differt,
Promittens regnum sibi spe, si forsitan hæres
In casses optata refectos præda veniret.
Interea omnigenis tormentis effera turba
Admotis sæuit: tellus madefacta cruore
Christicolûm, regerit decursus sanguinis atros.
Heu carnem mollem puerorum deuorat ignis,
Fœmina masq; perit, nulla ratione virilis
Fœminei aut sexus habita: nam creditur hostis
Esse Dei, Papam si quis pius asserit hostem
Esse D[illegible], veros Christi qui tollit honores:
Nominat & nigrum visu fallaciter album
Deluso: talis commenta fascinus arte est,
Qualem non vnquam populi videre priores,
Corporis vt tactus, gustus quoq; torpeat omnis.
Hanc vim corporeis si demas sensibus, auris,
Cœlum oris, digitusue, in quem scruabitur vsum?
Heu vasta regio Britannica mersa Charybdi
Desperare sua cœpit gemebunda saluti.
Ex improuiso donec cœleste misertum

Numen, terrarum nutu quod concutit orbem,
Ima altis rursum commiscens alta profundis,
Anglorum afflictis adhibet medicamina rebus.
Detracti celsaq; ruunt à sede potentes,
Latriam tribui qui mandauere polito
Ex ligno Idolis, statuíue ex ære coruſco.
Defunctam Mariam lugubri voce ſacerdos
Deflebat ſummis auſus vix hiſcere labris,
Qui paulo ante Dei debacchabatur in ipſum
Filiolum plangens (ſubmiſſo murmure) luget.
Non aliter quam ſi crepitante Ciconia roſtro
Ductorem βατεύχων crudeli vulnere tollat,
Tota ſilet vicina palus, vox ſtridula plebis
Voce coaxantes ranarum faucibus hæret:
Et metus erepti ducis omnes pectore reddit
Attonitos pauido: tantum eſt ductore carere.
Sublatis igitur Papæ fautricibus aliis,
Principe ſublata cuius pede firmior ibat,
Papa fugit Solio patris Regina locatur
Eliſabetha ſui, matri, ceu Morpheus ante
Dixerat in ſomnis, Lux hæc venerabilis Anglo.
Hæc eſt illa dies albo ſignanda lapillo,
Qua pia iure hæres virgo diadema paternum
Suſcipit, exhilarans Anglorum pectora mœſta,
1558. *Septima quæ decimæ lux eſt coniuncta Nouembris,*
Omnibus vt fœlix, ſemper celebrabitur Anglis.
Qua pompa Princeps audita morte ſororis,
Ad Londinenſem turrim ſit ducta cateruis
Et turmis equitum, ſene concurrente, viriſq;,

Et

Et pueris, & heris, ancillis, virginibuſq́:
Non mihi ſi centum ſint ora ſonantia linguis,
Si muſæ ingenium totumq́ Helicona dediſſent,
Gaudia perſequerer, plenis quibus Anglia vicis
Perſtrepuit, paguſq́ omnis quibus ignibus arſit
Circuitu toto regni, quæ plurima ſigna
Lætitiæ immenſa per compita lata dabantur.
Quid referam populi concurſus arcta viarum
Denſantis, voces media clamantis in vrbe
Londino, viuat patris vnica gnata ſuperſtes,
Henrici viuat virgo pia principis hæres,
Imperiteq́ ſuis Princeps longæua Britannis
Eliſabetha diu, victrix domito hoſte triumphet,
Cui roſa rubra domus decus eſt regalis & alba.
Splendida ſolennis mox fit celebratio pompæ.
Heroes, Satrapæ, magnates, atq́ Dynaſtæ,
Officijs aaſunt omnes ſolennibus, oſtro
Ornati, quibus eſt Princeps geſtura coronam
Ex auro nitidam, quibus eſt actura Tonanti
(Cui cœlum ſedes) ex toto pectore grates.
Ad Petri fanum peruenit Regia virgo,
Turba preces fundit, ſimul Eliſabetha precatur,
Impoſita eſt capiti, gemmis inſerta corona.
Vota facit populus, facit & pia vota ſacerdos,
Vt fœlix faustumq́ Deus velit eſſe regenti
Omne quod incipiat, conatus Principis omnes
Promoueat, Deus eſſe velit conaminis author.
Omnibus ex ſolito ſacrorum more peractis,
Finitoq́ epulo regali, mentio facta

De regni rebus, de cultu numinis almi
Reſtaurando iterum, qui ſpurca labe repletus
Corruerat, ſordet ceu nigra ærugine ferrum.
Solertem princeps attenta mente Senatum
Siſtit, & ex toto eſt indicta gerouſia regno.
Religio ante alias res, dein reſpublica curæ
Omnibus. Extemplo pateſit diuina voluntas,
(Antè latens) trito vulgi ſermone Britannis.
Diſtribuit princeps doctis & munia dignis
Præſulibus, lingua qui diſſeruêre diſerta
Contra oppugnantes orandum idiomate noto,
Atq; Deo ſummo quæ ſunt optanda, petenda.
Vulgari lingua, quam quiſq; intelligit, illud
Eſſe quod edoctus Paulus vehementior effert,
Arguit, inculcat, mortale valere precando
Nil genus, accedens niſi cor conſentiat ori.
Erectis paleis purgatur vt area multo
Vſq; laborantis ſerui ſudore, reuulſis
Vt nitet ampla domus quas ſtruxit aranea telis:
Sic priùs idolis confractis, templa fricantur
Cuncta ſcopis, quicquid fuit, abradentibus vncis
Dentibus obſcœnum, ſpurcum, verboné repugnans
Sacro, religioq; erectis cultior ibat
Iam pedibus, Chriſtuſq; Dei cognoſcitur agnus,
Offenſas delens mundi, peecataq; tollens:
Vœnalis populo non indulgentia Papæ.
Rectiùs vt rebus (voluit ſic ordo) ſacratis
Conſuleret cultumq; tuum ſtabiliret Iſu,
Vt regno atq; ſibi princeps prudenter agendo

Aſſertores huius propoſitionis, Ed. Grynd. Epiſc. Can. D. Sands Epiſc. Ebor. Rob. Horn. Ep. Wint. Io. Scory Epiſc. Heref. R. Cox. Eli. I. Iewel. Sar. Io. Elmer. Epiſc. Lond. D. Whithed Epiſ. Vigor. E. Geſt. Sar.

Prospiceret (nec erat factum hoc sine numine sacro)
Ex cunctis paucos melioribus eligit acri
Iudicio, quibus est vsu prudentia longo
Collecta, ingenium quorum doctrina polivit,
Nominis aterni quibus inclarescere fulcris
Anglia fœminei sexus sub Principe cœpit.
Ecce à consilijs Bacon Eques aureus, alti
Et magni ingenij, cui multa scientia legum,
Sapè notata etiam celebri facundia cœtu
Nominis attraxit splendorem, mortuus vt iam
Viuat, splendescatq; eius post funera virtus,
Nomophilax summus, magni custosq; sigilli.
Cuius honorificam sedem Bromlaius Heros
Occupat, & tanto dignus censetur honore,
Iudice Regina, præclaro iudice cœtu
Nobilium, leges trutina qui ponderat æqua,
De summo tollens iure, vt rectumq; bonumq;
Emergat, mediam sedem virtute tenente.
Deinde locum cœpit Wintonia, Marchio vester,
A conseruando thesauro claruit ille
Principis, in regno hoc multa grauitate verendus
Paulò post fatis concessit grandior æuo.
Ante alios istosq; omnes reflante sinistra
Fortuna, cuius princeps instante periclo
Est experta fidem syncero corde profectam,
Primus adest, ducens fidos Cicillius Heros
Complures secum, ac in sacrum voce Senatum
Principis eligitur primus, nunc grandior æuo,
Confectus senio, studijs maceratus, & æger

Nicolaus Bacon Angliæ magni sigillii Custos.

T. Bromlæus Angliæ Cancellarius.

Guliel. Paulet. Marchio Wynton.

Dynasta Cicillius magnus Angliæ thesaurarius

Sapè

Sapè ſuis pedibus grauiora negotia canos
Ante diem accerſunt crines, curuámq; ſenectam.
Qui quater eſt decimus vix tunc expleuerat annũ,
Somni perparcus, parcè viniq; cibiq;
In menſa ſumens, ſemper grauis atq; modeſtus,
Nulliuſq; ioci: ſemper ſermone retractat
Seria, ſiue ſilet meditatur ſeria ſemper,
Relligionis amans vera, ſtudioſior aqui,
Ad magnas natus res noſtra ætate gerendas.
In patriam cuius ſtudium, propenſa voluntas
In ciues, amor atq; fides in ſceptra tenentem,
In magnis regni ſolers ſapientia rebus,
Vltra Europam illi peperit memorabile nomen.
Nec iam conſilijs pollens floreſcere primo
Cœpit, in Eduardi defuncti claruit aula
Regis, conſultor prudens iuuenilibus annis.
Inter primores regionis quando procellis
Exortis cautus ſtuduit ſedare tumultus:
Dumq; alij ſulco ſubſident gurgitis imo,
Et puppim feriunt ſtridenti flamine venti,
Prona ruit celeri lapſu pars vna deorſum,
Ipſe decus ſedemq; ſuam, nomenq; tuetur.
Quo pacto Maria prudens ſe geſſerit Anglis
Imperitante, foros velo obducente, quod alto
Pendebat malo, (magnis quia cedere præſtat
Fluminibus, contrà niti aut obſtare furori
Currenti, certum & parit exitiale periclum)
Denotat indicijs hominem apparentibus illum
Verè prudentem, medijs quod in hoſtibus annos.

Sex

Sex totos Cayphæ multum exosusq́; cohorti
Degeret illæsus, per vicos, compita, & vrbem
Se ostendens populo, cùm pars bona longius exul
Tempora contereret, Deus hunc seruauit in almæ
Principis obsequium nostriq́; in commoda regni.
Regum Legatos orantes audijt aure
Attenta, responsa quibus dedit ore diserto.
Nestor concilijs qui nunc Burghleius Heros
Syluis, prædiolis latis, & ab arce vocatur,
Et fisci custos æraria publica curat.
Cognoscens causas summo (res digna relatu est)
Et studio & cura lites secat ocyus, vt non
Præstolans spacium bidui triduiue moretur,
Omnes exuperans hac laudis parte priores:
Ni poscat plures magni res ponderis horas,
Nec queat exculpi longo sine tempore verum.
Iure sit hæc magni laus prima & vera Dynastæ.
Ex isto numero Comes Arundellius Heros
Maximus, hospitij præfectus Principis vnus,
Penbrociq́; Comes cum primis nobilis alter
Hospitij fuerat regalis vterque magister.
O Clyntone tuæ concessa est Regia classis
Tutelæ, totos ter denos circiter annos.
Consuluisse tribus, nec & hæc tibi gloria parua
Principibus, veterum Satraparum sanguine clares,
Multa gerens pelago præclarè, multaq́; terris.
Hunc decorat Comitem grandi Lincolnia fastu.
Principis a cameris designabatur Houardus,
Iracundus homo, ac leui clementior aura,

Dominus Burghleius.

Comes Arundellius.

Comes Pẽbrocensis domus Regiæ seneschalli.

Dominus Clynton magnus Angliæ Admirallius & Comes Lincolniensis.

Guilielmus Houardus

A duce

Cui patruus Dux & validus patruelis erat Dux:
Comes Sussexius Camerarius. *E terris senio confectum hunc curua senecta*
Sustulit: inq; suum venit Sussexius Heros
Deinde locum, Satrapas præclarus, fortis & audax.
Elisabetha tui speciosi corporis acer
Et fidus custos, discrimen adire paratus
Quodlibet, inuicto Manortis pectore campo.
Idem Hiberniæ præfectus & Borealis Angliæ partis. *Cui victus persæpè herbam porrexit Hibernus,*
Quem pugnis fulgens ornat victoria parta
Sanguineis, sed laus huic maxima iudicis æqui.
Cùm Maria è vita princeps decederet Anglum,
Vulgo Hatfield. *Reginam tum fortè suis Petasatus agellus*
Cum nymphis tenuit, stipante satellite corpus.
Robertus Dudlæus. *Aduolat huc subuectus equo Dudleius Heros,*
Cui color Hyberna similis niuis, ardua cernix,
Pulchelli clunes, tergum pectusq; decorum,
Qualis Alexandri toto celebratus in orbe
Bucephalus, qualis prognati Castoris ouo
(Vt fama est) sonipes, ferus iste per omnia talis
Calcibus insultans sublimes verberat auras.
Nam ritè edoctus puer à domitoribus artem
Est gauisus equis succussatoribus vti.
Huc postquam ventum, coràm & data copia fandi,
Procumbens genibus flexis reddebat honorem.
Hic iam Robertus Dudlæus, corpore pulchro
Proceroq; virens quem commendauerat ætas,
Magister equitum. *Principis ex iussu Satrapas equitumqué magister*
Ascriptus Dominam semper comitatur, equestre
Ingreditur quoties iter, inseruitq; magistræ

Proxi-

Proximus â tergo, ſidus velut alter Achates.
Accipit atq; ſuæ virtutis præmia iuſta
Nomen honorificum, prouentus vbere terræ
Prælargos, magnas celſis cum turribus arces:
Quem lato Comitem diues Leiceſtria vultu — Comes Leceſtriæ.
Agnoſcit, meritò veneratur & Anglica tellus:
Quippe loco poſitus ſublimi, pectore miti,
Manſueto, ac humili, cunctis ſit amabilis Anglis.
Liuor & inuidia vibrantia ſpicula mentes
Multorum prana deturpant face veneni,
Hic eſt inuidia Satrapas alienus ab omni
Omnibus hic prodeſſe ſtudet, nec velle nocere — Lenitas animi & magnificentia Comitis Leiceſtrenſis magno Heroe digna.
Cùm poſſit, ſemper fuit illius hactenus ingens
Gloria: dat manibus plenis prolixiùs ampla
Xenia, ſtructa domus ſenibus teſtatur alendis
Varuici, teſtatur idem ſimul annua merces
Impenſis donata ſuis, Couentria teſtis
Eſto, ubi verba Dei ſacratus præco renarrat.
Vltrò accedit ad hos Comes, Huntingtonia clarũ — Comes Hũtingtonẽſis. Eboracenſis agri præfectus.
Cui tribuit nomen, famam Borealis adauxit
Præfectura ſoli qua longo tempore geſta
Conſilio multo, multa grauitate, fideq;
Egregiam ſibimet laudem quæſiuit, amorem
Principi & obſequium, pacem patriæ atque ſalutem.
Hic veterum libros ineunte ætate ſtudendo,
Qui Græcè ſophiam, vel qui ſcripſere Latinè
Voluit, colluſor puero poſt ſeria Regi — Eduardo regi condiſcipulus & colluſor.
Magnorum antiqua Regum de ſtirpe propago.
Præconem hic ſacrum Satrapas attentior audit,

Exprimit

Exprimit & vita morum pietate relucens.
Antiquo Comes à Varuico clarus in armis,
Stemmate conſpicuo magnorum clarus auorum,
Excelſo prorſus conſerta pectore pugna,
Contemptor mortis, potior cui gloria vita.
Bedfordiq́ Comes pietatis cultor & æqui
Religione pius, Chriſti profeſſor Ieſu,
Munera qui miſeris donare aſſueſcit egenis.
Sunt à conſiliis Anglorum principis ambo.
Dynaſta Hunſdon Baruici præfectus.
Hiſſq́ Dynaſta potens Dominus prænobilis Hunſdō
Accedit, cuius fuerat matertera pulchra
Reginæ genitrix, Henrici nobilis vxor.
Quid cunctos memorē, ſupereſt tamen vnus, & ille
Vndique non minima memorandus laude parentum
Stemmate ab antiquo, ſed & illis clarior ipſe
Henricus Sydnæus.
Henricus Sydnæus, eques gemino ordine ſplendens,
Quem ter Legatum Domina vice ſceptra tenentē,
Iuſq́ miniſtrantem iam vidit Hibernica tellus,
Nec vidit modò, ſed ſenſit, verita eſt, & amauit,
Vt nemo vnquam alius (vulgò notiſſima res eſt)
Intrârit maiori illas cum gentis amore,
Rexerit obſequio, luctuuē reliquerit oras.
Sola nec illius teſtatur Hibernia laudes,
Verùm etiam Albionis pars altera Cambria, curſu
Interlabentis rapido diuiſa Sabrinæ,
Præfecti illius præconia grandia narrat.
Cuius præſidio iam multos tuta per annos
Floruit, vt dubium ſit, eo fœlicior almo
Præſide lætetturnē, an Iudice gaudeat æquo.

Iam-

Iampridem diues Legatum Gallia vidit.
(Eliſabetha) tuum, præſanti corpore pulchrum.
Nec Pari nos capiet torpens obliuio veſtri, Thomas
Qui vel in aduerſis fidus conſultor agebas Pari.
(Quando tuam ad Dominã non dũ reuoluta corona
Eſt regni) famulum frugi, frugiq; miniſtrum
Multorum inſidijs, male quas ſtruxêre recluſis.
In ſacrum electus cœtum hunc Norfolcius & Dux
Maturæ perit hic ætatis flore recedens.
Smithus & ingenio fœcundo literuliſq; Thomas
Omnigenis laudatus erat, qui conſuluiſſe Smithus.
Nouerat, & rectè, atque probè, ſublatus iniquis
Parcarum fatis, parua requieſcit in vrna.
Franciſcus Knollus grege ſit numerandus in iſto, Franciſcus
Conſtans atque grauis, vir relligioſus, & acer Knollus.
Defenſor fidei, qui ne quid triſte videret,
Néue pios homines calido crudeliter igne
Torreri, myſtis nimium bacchantibus Anglis,
Deſeruit natale ſolum, patriamq; relinquens,
Inter Germanos externis maluit oris
Longius hinc mœrens ingratam ducere vitam
Atq; mori, in templis quàm ficta idola tueri:
Nec reducem felix lætis vidiſſet ocellis
Anglia, nec multæ potuit poſſeſſio terræ
Huc reuocaſſe virum, niſi quod Regina locatæ
Eliſabetha patris ſolio diademate cincta
Regnaret, vinclo cui conſobrina propinquo
Franciſci coniux ad nutum ſeruijt omnem.
Huius maiores animi virtutibus antè

Annos tercentum pollebant corpore vasto,
Et forti intrepidoq́ simul, cùm tertius olim
Eduardus contra Gallos fera bella moueret,
Plurima præclarè tunc Knollus fortiter armis,
Plurima quæ poterunt valdè oblectare legentem
Annales nostros: generosa hinc orta propago
Floreſcens hodiè florere nepotibus horum
Et dedit atque dabit pietas ſi numina flectit
Longæui patris, ſi mens ſibi conſcia recti.

Ambroſius Cauus. Chriſtopho rus Hatton.

Ambroſius Cauus ſequitur: Dein ſplendidus
Ille ſatellitij Regalis Ductor ouanti (Hatton,
Pectore, Mœcenas ſtudioſis, maximus alter
Et fautor veræ virtutis, munificuſquè.
Quid referam dotes animi, quibus ille refulget?
Ingenij, ſi quis cauſam proponit acumen?
Quo pacto eloquitur, ſacro auſcultante ſenatu.
Dulciſono tanquam Suadela veniret ab ore
Dicentis, cunctis quo pacto ſemper amicus,
Magnanimus fortes foueat, non læſerit vllum?

Radulphus Sadlerus. Gualterus Mildmaius.

Sadlerus calamo, ſectis Mildmaius arithmis,
Artifices ſciti, longo quos extulit vſu
Virtus, multarum vinax prudentia rerum
Lautaq́ res, ſuadent, dant conſiliumq́, monentqúe.

Iacobus Croftus.

Officij exactor Regali in limine Croſtus
Qui mediis ſtabat pugnis crudelibus olim,
Corpore nunc decorat præſtanti principis aulam.

Franciſcus Walſingha. mus.

Reginæ in regni rebus librarius alter
Eſt Walſinghamus, legatus principis Anglûm
Parisijs degens, fieret cùm maxima cades,

San-

Sanguinis innocui cùm facta effusio magna est.
Vir pius, excelsoq; animo, vt muneris emptus
Nulla, qui nulla potis est corrumpier arte.
Fœlix qui loquitur supplex cum numine sacro,
Sed tacitè, mox post indutas corpore vestes,
Auspicium sumens cuiusque precando diei.
O vtinam multi similes huic Regibus essent
Sacratis à consilijs, respublica fausta
Tunc foret, & verè tunc aurea secla redirent.
Commendatus item varijs virtutibus alter
Wilsonus, dudum vita migrauit ab ista. D. Wilsonus.
Vtitur his princeps, est consultoribus vsa
Iampridem, quid enim rectè fit, quid benè sanus
Consilium dubia si spernas vtile mente.
It sine consilijs pessum Respublica, quæ si
Iustitiæ trutina sacratæ & lancibus æquis
Pensiculata suum gratis dant cuique, beatos
Constituunt ciues & fœlix vndique regnum.
Altas ædificat solers sapientia turres,
Per quam traducunt Reges fœliciter æuum.
Pax viget his terris, & pleni copia cornu
Florigeris latè frugum diffunditur aruis.
Sic solet è cœlis dominus benedicere genti,
Sic benè fit populo & terræ quæ numen honorat:
Pectore quæ toto Iouem timet omnipotentem,
Et sapit in domino, namq; hæc sapientia vera est
Scire deum, gnatumq; suum, quem misit Iesum
In mundum hunc, à delictis vt purget opertis
Credentes in eum migranti liberat orco.

O natale ſolum ſapias precor Arglia parte hac,
Vt gratè agnoſcas Iouis beneſacta potentis
Omnia, & vt ſemper des grato pectore grates,
Quid maius meliúſue dari mortalibus optes?
En dedit affectam diuina mente magiſtram
Imperij, quæ cùm docta, ingenioſa ſeuera,
Et mitis, veneranda pudica, animoſa, verenda,
Sceptra manu tenera moderetur, commoda Princeps
Tot tibi contulerit, quot Regum nemo priorum,
Vt quæ vera Dei ſit, religione fruare.

Pax Angliæ per xxiij. annos.

Tres & viginti gaudentes pace Britanni
Annos tranquilla, terrá3 mariq3 vagentur
Immunes damni quod fert lachrymabile bellum.
Nec pacis ſtudioſa domi ſolummodò ciues
Tutata eſt, voluit toto conamine mentis
Atque voluntatis propenſæ inhibere furores
Externi populi telo ſibi vulnus acuto
Infligentis, & in mortem ſub Marte ruentis
Horriſono, fratri cùm mutua vulnera frater,
Vicino dirum lœthum cùm proximus infert.
Velle hominũ eſt præuertentis ſub Numinis vmbra,
Perficit at re velle ſuum ſine Numine nemo,
Quod pars fortè hominum grauiore meretur iniqua
Supplicio plecti, latet aut hæc cognita ſoli
Cauſa Deo mundi moderanti cuncta ſuopte
Arbitrio, cuius3q3 opus alti machina cœli.

Multiplex Eliſabethæ virtus.

Nobilis & præſtans eſt ignoſcentia virtus,
Hæc quanquam potis eſt ſi vult, excelſior & vis
Mentis ineſt, iram ſtrictis compeſcit habenis,

Delictis

Delictis mulctam grauibus quandoq; remittens.
Hoc priuata prius nondum diademate sumpto
Fecerat, hoc facit & Princeps diademate sumpto.
Illata est vehemens à magno iniuria Rege,
Qui multas calido spes concipiebat opimas
Pectore, bile tumens alienæ rapacior acri
Attraxit, si pace mihi fas vera fateri
Magnanimi Regis, contra præcepta tonantis,
Alterius quod iuris erat cupiebat auarus,
Persoluit q; suo mox dignam crimine pœnam,
Mulctatus medio mortis mercede triumpho.
Elisabetha domi consedit nescia facti.
Quis propugnator nostra pro Principe tanta
Confecit subitò celeri miracula nutu?
Quis causam regni tanto defendit ab hoste.
Quis? nisi qui cœlum, terras, & temperat æquor.
Quid nurus extincto dilecti patre mariti,
Aggressusq; noui trux eius auunculus autor, 1560.
In Scotiam mittens Hyberno sydere Gallos
Complures, sæuo pars quorum turbine mersa
Fluctibus in medijs magni tentaminis asprum
Nescijt euentum, vallo pars cætera clausa,
Et fossis Lythæ in gremio mutare coacta
Quas cœpit sedes, in vestros Gallia fines
Auehitur, proprias repetens per dedecus oras.
Externo Deus hanc vt defendebat ab hoste
Reginam nostram, sic nullo sanguine fuso, Deus pugnat pro Elisabetha.
Ecce domi nostra post hæc pro Principe pugnans
Istius regni Boreali in parte morantes

Dignatus fuerat ciues ſuperare rebelles.
Quos Varuicenſis Comes, & Suſſexius Heros
Perdomat, Houardus vir pugna clarus equeſtri
1569. *Incapta, Scotiæ monteſq; fugauit ad altos,*
Carolus Houardus. *Serius accepto ſapit & piſcator ab ictu.*
Quid nulla dubiaué fide lucratur Hybernus?
1580. *Peſtiferæ feruens qui ſeditionis amator,*
Aut ſyluis tegitur mediáue palude cubare
Aſſueſcit, ſocius non illius aduena ſtricto
Cogitur Herois Graij procumbere telo?
Dynaſta Graius. *Nauibus egreſſus aderas Winter e tuáſque*
G. Winterus. *Bombardas ſenſere ſuum proſcindere vallum*
Hiſpanus, Papæ & ſtipatus milite ductor.
Eliſabetha domi felici pace triumphat,
Spero, triumphabit quot Delbora rexerit annos,
Cui vitam ſtudiumq; Deus, regniq; coronam,
Perpetuet, beet, & tranquillo proſperet vſu.
Poſtqué hanc exactam vitam, ſtudium, atq; coronã,
Cœleſti vita, ſtudio, diademate donet.

Amen.

FINIS.